Seat No. : _______________

NF-113

November-2021

B.A., Sem.-V

CC-305(A) : Gujarati
('નંદબત્રીસી' – શામળ)

Time : 2 Hours] **[Max. Marks : 50**

વિભાગ-1

નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

1. વાર્તાકાર શામળનું જીવન અને કવન વિગતે વર્ણવો. **14**

2. પદ્યવાર્તાના લક્ષણોનો વિસ્તૃત પરિચય કરાવો. **14**

3. પદ્યવાર્તાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સવિસ્તાર લખો. **14**

4. 'નંદબત્રીસી'નું એક પદ્યવાર્તા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. **14**

5. 'નંદબત્રીસી'ને નજર સમક્ષ રાખી શામળની પદ્યવાર્તાકાર તરીકેની ખૂબીઓ અને ખામીઓ સદષ્ટાંત વર્ણવો. **14**

6. નંદરાજા અથવા પદ્મિની ગમે તે એકનું પાત્રાલેખન કરો. **14**

7. વિચાર-વિસ્તાર કરો : (બંને) **14**
   (1) 'જે પોષતું તે મારતું, એવો દીસે ક્રમ કુદરતી'
   (2) 'ભૂખ્યાં જનોનો જઠરાગ્નિ જાગશે,
   ખંડેરની ભસ્મકણી ન લાધશે.'

8. વિચાર-વિસ્તાર કરો : (બંને) **14**

(1) 'ઊંચી નીચી ફર્યા કરે જીવનની ઘટમાળ,
ભરતી એની ઓટ છે, ઓટ પછી જુવાળ'

(2) 'કદમ અસ્થિર હો એને કદી રસ્તો નથી જડતો,
અડગ મનના મુસાફરને હિમાલય પણ નથી નડતો'

વિભાગ-2

(ફરજીયાત)

9. નીચેનામાંથી ગમે તે **આઠનો** જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : **8**

(1) કવિ શામળ ભટ્ટનો જન્મ ક્યાં થયો હતો ?

(A) સિંહુજ (B) મહુધા

(C) વેંગણપુર (ગોમતીપુર) (D) ખેડા

(2) શામળનો જન્મ કઈ જ્ઞાતિમાં થયો હતો ?

(A) શ્રીગોડ બ્રાહ્મણ (B) રાજગોર બ્રાહ્મણ

(C) નાગર બ્રાહ્મણ (D) શ્રીમાળી બ્રાહ્મણ

(3) શામળના માતાનું નામ શું હતું ?

(A) ગવરીબાઈ (B) આનંદીબાઈ

(C) જીજાબાઈ (D) પૂતળીબાઈ

(4) શામળના પિતાનું નામ શું હતું ?

(A) નરેશ્વર (B) રાજેશ્વર

(C) પ્રાણેશ્વર (D) વીરેશ્વર

(5) શામળના ગુરુનું નામ શું હતું ?

(A) નાના ભટ્ટ (B) શ્યામલ ભટ્ટ

(C) લાભુ ભટ્ટ (D) નટુ ભટ્ટ

(6) શામળના આશ્રયદાતા રખીદાસ ક્યાંના વતની હતા ?

(A) નડિયાદ (B) સિંહુજ

(C) પેટલાદ (D) વેંગણપુર

(7) શામળની કઈ કૃતિ ગુજરાતી સાહિત્યની 'અરેબિયન નાઈટ્સ' તરીકે જાણીતી છે ?

(A) 'વેતાળપચીસી' (B) 'સૂડાબહોતેરી'

(C) 'મદનમોહના' (D) 'સિંહાસનબત્રીસી'

(8) કથાને આકર્ષક બનાવવા શામળે શેનો ઉપયોગ કર્યો છે ?

(A) સુભાષિતો (B) દષ્ટાંતો

(C) વર્ણનો (D) છંદો

(9) 'નંદબત્રીસી'માં તે સમયનું કયું તત્ત્વ વારંવાર જોવા મળે છે ?

(A) શૃંગાર રસ (B) વાર્તાતત્ત્વ

(C) ચમત્કાર (D) શ્લોકો

(10) 'નંદબત્રીસી' પદ્યવાર્તા કુલ કેટલી કડીઓમાં વિસ્તરેલી છે ?

(A) 460 (B) 461

(C) 462 (D) 463

(11) 'નંદબત્રીસી'નું કોનું સંપાદન તમારા અભ્યાસક્રમમાં છે ?

(A) જયંત કોઠારી (B) ચંદ્રકાન્ત શેઠ

(C) ધીરુબેન પટેલ (D) કીર્તિદાબેન શાહ

(12) ધોબી પદ્મિનીના કપડાં કયા સમયે ધોતો હોય છે ?

(A) વહેલી સવારે (B) મધ્યરાત્રિએ

(C) બપોરે (D) સાંજે

(13) નંદરાજા પ્રધાનને શું લેવા માટે કચ્છ મોકલે છે ?

(A) હાથી (B) ઘોડા

(C) ભાલા (D) પોપટ

(14) નંદરાજા પ્રધાનના મહેલમાં આવે છે ત્યારે પદ્મિની સાથે કોણ હોય છે ?

(A) વિરોચન (B) દાસી

(C) પોપટ (D) નેનસુખ

(15) રાજાનું ખૂન કરી પ્રધાન તેના શબને કયા વૃક્ષની નીચે દાટી દે છે ?

(A) આંબો (B) ચંપો

(C) વડલો (D) પીપળો

(16) નંદરાજાના અસ્થિનું વિસર્જન કઈ નદીમાં કરવામાં આવે છે ?

(A) સાબરમતી (B) યમુના

(C) કાવેરી (D) ગંગા

Seat No. : _______________

NF-113

November-2021

B.A., Sem.-V

CC-305(B) : Gujarati
(સમુદ્રાન્તિકે – ધ્રુવ ભટ્ટ)

Time : 2 Hours] **[Max. Marks : 50**

સૂચનાઓ : (1) વિભાગ–**I**ના **આઠ** પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નના જવાબ આપવા.
(2) વિભાગ-**I**નો દરેક પ્રશ્ન **14** ગુણનો છે.
(3) વિભાગ-**II**ના **16** પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ **આઠ** પ્રશ્નના જવાબ લખો. દરેકનો **1** ગુણ છે.

વિભાગ-1

નીચેના પૈકી કોઈપણ **આઠ** પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નના જવાબ આપવા. વિભાગ–**1** નો દરેક પ્રશ્ન **14** ગુણનો છે.

1. ધ્રુવભટ્ટના સાહિત્યિક વ્યક્તિત્વને ઘડનારા પરિબળો વિગતે જણાવી, સાહિત્યક્ષેત્રે તેમના પ્રદાનને મૂલવો.

2. આત્મકથનાત્મક નવલકથા તરીકે – 'સમુદ્રાન્તિકે'ની સમીક્ષા કરો.

3. 'પ્રકૃતિ જીવન ટકાવે તો છે જ. પણ તેના સતત સંસર્ગે રહેનારને તો એ જીવન જીવતાં પણ શીખવાડે છે'. 'સમુદ્રાન્તિકે'માં આલેખાયેલા સમાજના સંદર્ભમાં આ વિધાન કઈ રીતે યથાર્થ થાય છે એ સમજાવો.

4. સમુદ્રાન્તિકે'નું કથાવસ્તુ તમારા શબ્દોમાં લખો.

5. 'સમુદ્રાન્તિકે'ની અવલ અને નાયકનું પાત્રાલેખન કરો.

6. નોંધ લખો :

(1) 'સમુદ્રાન્તિકે'માં ધ્રુવભટ્ટની ભાષાશૈલી

(2) 'સમુદ્રાન્તિકે'ના આરંભ અને અંત

7. વિચાર-વિસ્તાર કરો : (બંને)

(1) ધર્મ એક જ છે અને તે માનવધર્મ

(2) યૌવન શોભે છે સંયમથી અને સૌંદર્ય શોભે છે શીલથી

8. વિચાર-વિસ્તાર કરો : (બંને)

(1) સફળતા જિંદગીની હસ્તરેખામાં નથી હોતી,
ચણાયેલી ઈમારત એના નકશામાં નથી હોતી.

(2) ન્યાય, નીતિ સહુ ગરીબને, મોટાંને સહુ માફ;
વાઘે માર્યું માનવી, એમાં શો ઈન્સાફ !

વિભાગ-2

9. નીચેના **સોળ** પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ **આઠ** પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો :
(દરેક પ્રશ્નનો **1** ગુણ છે)

(1) ધ્રુવભટ્ટનો જન્મ ક્યારે થયો હતો ?

(A) 8 મે 1947 (B) 9 જૂન 1962 (C) 15 જૂન 1942

(2) નીચેનામાંથી ધ્રુવભટ્ટની પ્રથમ નવલકથા કઈ છે ?

(A) કર્ણલોક (B) અગ્નિકન્યા (C) તત્ત્વમસી

(3) 'સમુદ્રાન્તિકે' નવલકથાની પ્રથમ આવૃત્તિ કઈ સાલમાં પ્રકાશિત થઈ ?

(A) ઈ.સ. 1993 (B) ઈ.સ. 1977 (C) ઈ.સ. 2021

(4) 'સમુદ્રાન્તિકે'નો અંગ્રેજીમાં કયા નામે અનુવાદ કરવામાં આવ્યો છે ?

(A) ઓસનસાઈડ બ્લૂઝ (B) ડોલ્સ હાઉસ (C) સનરાઈઝ

(5) ધ્રુવભટ્ટે બાળકો માટે લખેલા પુસ્તકનું નામ લખો.

(A) ખોવાયેલું શૈશવ (B) ખોવાયેલું નગર (C) અકૂપાર

(6) 'સમુદ્રાન્તિકે'માં કયા પ્રદેશના દરિયાકાંઠાનું વર્ણન છે ?

(A) કચ્છ (B) સૌરાષ્ટ્ર (C) ચરોત્તર

(7) ધ્રુવભટ્ટની નીચેનામાંથી કઈ બે કૃતિઓને 'ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી'ના પુરસ્કારથી નવાજવામાં આવી છે ?

(A) અતરાપી, કર્ણલોક (B) અકૂપાર, તિમિરપંથી (C) લવલી પાન હાઉસ, ન.ઈતિ.

(8) સમુદ્રાન્તિકેનો નાયક આશરે કેટલા વર્ષ નોકરી અર્થે એસ્ટેટ બંગલામાં સમુદ્રકાંઠે રહે છે ?

(A) ત્રણ વર્ષ (B) બે વર્ષ (C) ચાર વર્ષ

(9) હનુમાનની પૂજારણનું નામ શું હતું ?

(A) અવલ (B) બેલા (C) વિવેકગિરિ

(10) 'સમુદ્રાન્તિકે'માં 'કાલનું કાલે મળી રહેશે, ભરોશો રાખીએ તો' એ વાક્ય કોણ બોલે છે ?

(A) અવલ (B) બેલા (C) બંગાળી બાબા

(11) સટે ને સટે હાલ્યા જવું એટલે –

(A) સમુદ્રનાં પાણી કિનારાને મળે તે ભીના રેતાળ વિસ્તાર પર ચાલવું

(B) ઝડપથી ચાલવું

(C) દોડવું

(12) 'ભેંસલો' એટલે –

(A) દરિયાના મોજા

(B) દરિયાપીરની આરામ કરવાની જગ્યા

(C) ઉંચી છત

(13) નૂરભાઈ 'કાળું કોશી' પંખીને બીજા કયા નામે ઓળખાવે છે ?

(A) દૂધરાજ (B) જમાદાર (C) કોયલ

(14) 'નિશાનચૂક માફ, નહિ માફ નીચું નિશાન'. માં શેની મહત્તા દર્શાવાવમાં આવી છે ?

(A) ઉચ્ચ ધ્યેયની (B) નિશાનની (C) માફીની

(15) 'એવાં ઉછળે છે આ જિંદગીનાં મોજાં,

કે કો'ક દિન ઈંદ ને કો'ક દિ રોજા' માં શેની વાત કરવામાં આવી છે ?

(A) મોજાની (B) ઈંદની (C) સુખ-દુઃખની

(16) અવલના પુત્રનું નામ શું હતું ?

(A) વિષ્નો (B) ક્રિષ્ણા (C) સરવણ